

Kitle İletişim Araçları'nın İlköğretim Öğrencilerinin Sınıf İçi Davranışlarına Etkisi Üzerine Öğretmen Görüşleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Kitle İletişim Araçları'nın İlköğretim Öğrencilerinin Sınıf İçi Davranışlarına Etkisi Üzerine Öğretmen Görüşleri Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24912>

Özet

Kitle İletişim Araçları'nın İlköğretim Öğrencilerinin Sınıf İçi Davranışlarına Etkisi Üzerine Öğretmen Görüşleri Ölçeği, 2016 yılında Birgül, Güleç ve Tavşanlı tarafından geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, ilköğretim öğrencilerinin sınıf içi tutum ve davranışları üzerindeki kitle iletişim araçları'nın (televizyon, internet ve diğer dijital medya) algılanan etkilerini öğretmenlerin bakış açısıyla sistematik olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle öğrencilerin dikkat, odaklanma, sosyal etkileşim ve okul kurallarına uyum gibi temel sınıf içi davranışları'nın medya tüketimi bağlamında incelemektedir. Ölçek geliştirme çalışması, yüksek düzeyde iç tutarlılık sergileyerek psikometrik açıdan güçlü bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Kitle İletişim Araçları, İlköğretim, Sınıf Davranışları, Öğretmen Görüşleri, Ölçek Geliştirme, Medya Etkisi, Sınıf İçi Davranışları.

Yazarlar

Birgül, K., Güleç, S., Tavşanlı, Ö.F.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ilköğretim öğrencilerinin sınıf ortamındaki davranışsal ve akademik performansları etkileyen potansiyel diğer faktörlerden biri olan kitle iletişim araçları'nın etkisini öğretmen görüşleri doğrultusunda ölçmektir. Öğretmenler, öğrencilerin günlük yaşamdaki medya maruziyetinin sınıfı yansıyan sonuçları'nın en yakından gözlemleyen profesyonellerdir.

Bu araç, öğretmenlerin gözlemlerini yapılandırılmış bir biçimde toplayarak, medya kullanımı'nın öğrencilerin dikkat dağınıklığı, saldırganlık eğilimi, sosyalleşme becerileri ve öğrenme motivasyonu üzerindeki pozitif veya negatif etkilerini nicel olarak belirlemeye hizmet eder. Elde edilen veriler, eğitim politikaları'nın geliştirilmesi ve öğretmenlere yönelik mesleki gelişim programları'nın içeriğinin belirlenmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Yapı

Ölçek, kitle iletişim araçları'nın ilköğretim öğrencilerinin sınıf içi davranışları üzerindeki etkisine dair algılanan boyutları ölçen psikolojik bir yapıyı temsil etmektedir. Bu yapı genellikle iki ana bileşen etrafında şekillenir: **Olumsuz Davranışsal Etkiler** ve **Olumlu/Sosyal Etkiler**. Olumsuz etkiler, dikkat süresindeki azalma, hiperaktivite, saldırganlık ve derslere karşı ilgisizlik gibi durumları içerirken; olumlu etkiler, bilgi edinme, kültürel farkındalık ve yeni sosyal becerilerin kazanılmasını

gibi alanlar kapsayabilir.

Ölçeğin geliştirme süreci, öğretmenlerin deneyimlerine dayanan maddeler aracılığıyla bu karmaşık ilişkiyi yakalayamayan hedeflemidir. Yapılan, öğretmenlerin medya etkisini ne ölçüde bir problem olarak algıladıkları da ortaya koymaktadır.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisine dair spesifik bir veri ("") bulunmamasına rağmen, bir ölçek geliştirme çalışması olduğu göz önüne alındığında, yapı geçerliğinin (muhtemelen Açıklayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizi kullanılarak) incelendiği varsayılmaktadır. Ölçeğin, amaçladığı yapıyı (kitle iletişim araçları'nın sınıf içi davranışlarına etkisi) doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösteren geçerlik çalışmaları'nın makalenin tam metninde yer aldığını düşünülmektedir.

Ölçeğin maddelerinin, temsil ettiği teorik yapıyı ne kadar iyi yansıttığını gösteren içerik geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuş olması muhtemeldir. İlerleyen çalışmalarda, ölçeğin diğer ilgili ölçüm araçlarıyla olan korelasyonları'nın (yakınsak ve zırsak geçerlik) incelenmesi, geçerlik kanıtları'nı güçlendirecektir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, yüksek düzeyde tatmin edici bulunmuştur. İç tutarlılık güvenirlilik katsayısı olan Cronbach Alfa değeri **0.93** olarak rapor edilmiştir. Bu değer, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda son derece tutarlı olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik analizlerine ek olarak, verilerin istatistiksel analizlere uygunluğunu belirlemek amacıyla normallik dağılımı kontrol edilmiştir. Bu kontrol için Kolmogorow-Smirnow testi kullanılmıştır. Verilerin normal dağılımı göstermesi sonucunda, karışık ve ilişkili analizleri için **parametrik testler** tercih edilmiştir. Kullanılan başlıca parametrik testler arasında **Bağımsız Örneklem T Testi (Independent Samples T Test)** ve birden fazla grup arasındaki farkları incelemek için **Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)** yer almaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek, 'Geliştirme' türünde bir çalışmada olduğu için, yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör analizine tabi tutulmuştur. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını ve bu alt boyutların kitle iletişim araçları'nın sınıf içi davranışlarına etkisinin farklı yönlerini temsil edip etmediğini ortaya koyar.

Faktör analizi sonuçları (makalenin tam metninde detaylı olarak sunulmuştur), ölçeğin teorik

olarak beklenen alt boyutları desteklediğini göstermiş olmalıdır. Bu boyutlar genellikle **Akademik Performans Engelleri, Saldırganlık ve Uyum Sorunları** ve **Sosyal İzolasyon** gibi temalar içerebilir. Faktör yüklerinin yüksek olması, maddelerin ilgili faktörü güçlü bir şekilde temsil ettiğini işaret eder.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: Yazar görüşlerine dayalı, muhtemelen 5'li veya 4'lü Likert tipi derecelendirme formatında hazırlanmıştır (Örneğin: Hiç Katılmıyorum'dan Tamamen Katılıyorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlköğretim Öğretmenleri (İlkokul öğrencileri hakkındaki görüşlerini belirtmektedirler).

Yaş Grubu: Ölçek, ilköğretim (birincil) seviyesindeki öğrencilerin davranışlarını değerlendirmektedir.

Popülasyon Detayları: Çalışma, ilköğretim kademesinde görev yapan ve kitle iletişim araçları'nın etkilerini gözlemleyen öğretmenlerden toplanan verilerle gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, öğrencilerin davranışsal özelliklerini değerlendirmek üzere öğretmenlerin öznel gözlemlerini ve mesleki deneyimlerini yapılandırılmış anket formatında toplamaktadır. İstatistiksel analizlerde normallik kontrolü sonrası parametrik testler (ANOVA ve T-testi) kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çok Tutarlılık, Parametrik Testler, Öğretmen Algısı, Cronbach Alfa, Medya Tüketimi, Okul Davranışları.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Kaynakta belirtilmemiştir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Kaynakta belirtilmemiştir.

Yayın Adresi: Kaynakta belirtilmemiştir.

Özellikler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2016 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle kaynak gösterilmek suretiyle serbesttir. Kullanım izni ve ücret bilgileri için orijinal yayıncuya (Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi) veya yazarlara başvurulması gerekmektedir.

Kaynaklar

Birgöl, K., Güleç, S. ve Tavşanlı, Ö.F. (2016). İlkokul öğrencilerinin sınıf içi davranışları'na kitle iletişim araçları'nın etkisi. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 6(2), 89-98.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı: proje.akdeniz.edu.tr

Ölçeğin PDF dosyası buradan indirilebilir: kitle-iletisim-araclarinin-ilkogretim-ogrencilerinin-sinif-ici-davranislarina-etkisi-uzerine.pdf

Kitle İletişim Araçları'nın İlköğretim Öğrencilerinin Sınıf İçi Davranışları'na Etkisi Üzerine Öğretmen Görüşleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte doğrudan bulunmamaktadır. Maddelere ulaşmak için Birgöl, Güleç ve Tavşanlı (2016) tarafından yayımlanan "İlkokul öğrencilerinin sınıf içi davranışları'na kitle iletişim araçları'nın etkisi" başlıklı makalenin tam metnine başvurulması gerekmektedir.